

ΘΟΔΩΡΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

*Γιοι και κόρες της
σιλάβας πατρίδας.
Βλαστάρια
της Μακεδονίας.
Φύλλα σιόρπια
στο άγιο χώμα της...*

Λιανοκέρια
της μικρής Πατρίδας

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Θοδωρής Παπαθεοδώρου: «Με ενόχλησαν η εθνική «μακεδονική» ταυτότητα και γλώσσα»

Από

Γιώργος Κιούσης

-

Ιανουάριος 3, 2019

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΙΟΥΣΗ

«Μόι μάικα... Μάνα μου...»

Της σκούπισε το ιδρωμένο μέτωπο η Αρετή, άνοιξε η μικρή τα βλέφαρά της και την κοίταξε με μάτια μουσκεμένα.

«Τη μάνα σου έβλεπες, Βάσιλκα; Τη φώναζες στον ύπνο σου...»

«Τη μάνα μου δεν τη θυμάμαι, δεν τη γνώρισα ποτέ, πώς να τη δω;» της αποκρίθηκε σιγαλόφωνα, ανάκατα, μισά ελληνικά, μισά βουλγαρικά.

«Εσένα έβλεπα...» συνέχισε με χειλάκια τρεμάμενα.

«Εσένα έβλεπα, κυρά-δασκάλα...»

Στη χαραυγή του εικοστού αιώνα, αδυσώπητος μαίνεται ο αγώνας στη σκλάβια Μακεδονία. Η γη ματώνει, ο ελληνισμός ψυχορραγεί. Τούρκοι, Βούλγαροι, κομιτάτα, πυρπολήσεις, εκτελέσεις, αμέτρητες θυσίες.

Γυναίκες της μικρής πατρίδας. Δασκάλες, νοσοκόμες. Σαν την Αρετή, σαν τη Φωτεινή. Κι άγουρα βλαστάρια, με βάσανο μεγαλωμένα, με κίνδυνο αναστημένα. Σαν τη μικρούλα Βάσιλκα, που μάνα δε γνώρισε ποτέ, μια χούφτα μόνο τα χρόνια της, γιομάτα πείνα και κατατρεγμό, επτά χρόνων παιδί και την έχουν σαρώσει τα δεινοπαθήματα του κόσμου όλου. Σαν τον Μήλιο και την Ανθή, κλωνιά απογυμνωμένα καταμεσής ενός άγριου πολέμου, με σπίτι πυρπολημένο και γονιούς χαμένους στις επιθέσεις των κομιτατζήδων.

Λιανοκέρια της μικρής πατρίδας.

Φύλλα σκόρπια στο άγιο χώμα της.

Μετά τις ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ, ο Θεωρής Παπαθεοδώρου επιστρέφει με το δεύτερο ιστορικό μυθιστόρημα της σειράς για τον Μακεδονικό Αγώνα, ΛΙΑΝΟΚΕΡΙΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ, εκδόσεις Ψυχογιός.

-Από τις «Γυναίκες της μικρής πατρίδας»...στα «Λιανοκέρια της μικρής πατρίδας»; Μακεδόνισσες. Ελληνίδες και πάλι στο συγγραφικό κάδρο; Ναι, βρίσκονται και πάλι στο συγγραφικό κάδρο γιατί τα «Λιανοκέρια» είναι η άμεση συνέχεια των «Γυναικών της μικρής πατρίδας». Βεβαίως, σε αυτό το κάδρο μπαίνουν και κάποια παιδιά μικρής ηλικίας που υπέστησαν τα δεινά εκείνου του ανορθόδοξου, κρυφού πολέμου, ελληνικής, αλλά και βουλγαρικής εθνικής συνείδησης. Αν μπορεί βέβαια να ειπωθεί κάτι τέτοιο γιατί τότε τα πράγματα ήταν απίστευτα ρευστά αφού στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, συνεπώς και στη Μακεδονία, δεν υπήρχαν αναγνωρισμένες εθνικές ομάδες, μόνο θρησκευτικές. Επίσης, στην πλοκή συμμετέχουν, κατά το δυνατόν βέβαια, και πολλά ιστορικά πρόσωπα όπως ο Ίων Δραγούμης, ο Παύλος Μελάς, η Καλλιρρόη Παρρέν και άλλοι.

-Και αυτό στα μονοπάτια της μυθιστοριογραφίας;

Είναι ένα καθαρό Ιστορικό Μυθιστόρημα ακριβώς στο ύφος και στον αφηγηματικό ρυθμό του πρώτου. -Από που αντλείτε το υλικό σας; Από την ίδια την Ιστορία. Όχι ασφαλώς από το αφερέγγυο Google ή το διαδίκτυο εν γένει. Από δοκίμια, έρευνες, αρχεία, ακόμη και ημερολόγια και απομνημονεύματα. Μα εφόσον δεν πρόκειται για δοκίμιο, με ενδιαφέρουν και τα συναισθήματα, οι εμπειρίες, οι

δοκιμασίες των απλών ανθρώπων που βρίσκονται στο κέντρο του κάδρου. Περπάτησα όλους τους τόπους που εμφανίζονται στα μυθιστορήματα από την Φιλιππούπολη μέχρι τη Φλώρινα και την Καστοριά καιμίλησα με τους γεροντότερους που άνοιξαν το σεντούκι της μνήμης τους και μοιράστηκαν μαζί μου, με συγκίνηση είναι η αλήθεια, τις ιστορίες που άκουγαν κι εκείνοι από τους προπάτορές τους για τους δύσκολους, τους ζοφερούς εκείνους καιρούς.

-Φαντάζομαι σας πήρε καιρό η ιστορική έρευνα;

Είναι το δυσκολότερο κομμάτι στη συγγραφή ενός Ιστορικού Μυθιστορήματος, για εμένα τουλάχιστον. Αν δεν νιώθω πως πατώ γερά στα πόδια μου, δεν βάζω ούτε μια λέξη της πλοκής στο χαρτί. -Πως νιώθετε όταν ανασύρετε από το σκοτάδι άγνωστες πτυχές της ιστορίας μας; Δέος τις περισσότερες φορές. Κι αυτό γιατί συνήθως καταπιάνομαι με σκοτεινά, άγνωστα και ζοφερά κομμάτια της νεότερης Ελληνικής Ιστορίας όπως ο Εμφύλιος παλαιότερα και ο Μακεδονικός Αγώνας τώρα. Είναι απίστευτο τι πέρασαν οι παππούδες και οι προπαππούδες μας σ' αυτό τον τόπο, πόσος πόνος και πόσος αγώνας χρειάστηκε για να μιλάμε εμείς σήμερα για ελευθερία, δημοκρατία και εθνική κυριαρχία. Πόσο αίμα και πόσος κόπος απαιτήθηκε για να σταθούν ορθοί εκείνοι και να βαστάξουν όρθιες τις οικογένειές τους, αλλά και την πατρίδα τους. Και, βεβαίως, εκτός από δέος, αισθάνομαι και απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη.

-Επιμένετε σε αυτό το θέμα, όταν η σημερινή συγκυρία θεωρεί εθνικιστές όσους αγγίζουν τέτοια θέματα.

Προσωπικά το θεωρώ ντροπή όποιος νοιάζεται και αγωνιά για την πατρίδα του να του κολλούν την ταμπέλα του φασίστα. Είμαι πεπεισμένος πως η αγάπη για την πατρίδα είναι κυρίαρχο συναίσθημα στις Ελληνίδες και τους Έλληνες ανεξαρτήτως ιδεολογικών ή κομματικών τοποθετήσεων. Αυτές οι ταμπέλες που εξυπηρετούν μικροκομματικά συμφέροντα, είναι μέγα λάθος διότι αφήνουν άπλετο χώρο στους ακραίους να εκμεταλλευτούν το αίσθημα του πατριωτισμού. Αυτό θέλουμε; Να τους αφήσουμε να παίξουν μπάλα μόνοι τους, κατά το κοινώς λεγόμενο;

-Πως φτάσαμε εδώ για ένα εθνικό ζήτημα να μιλάνε εκατέρωθεν για εθνικιστές/φασίστες και για δωσίλογους/πουλημένους;

Όπως φτάνουμε πάντα εμείς οι Έλληνες. Ο διχασμός είναι το εθνικό μας άθλημα και το έχουμε πληρώσει ακριβά πολλάκις, αλλά φαίνεται πως μυαλό δε βάζουμε διότι είμαστε, δυστυχώς, ιστορικά αναλφάβητοι. Αυτές οι φανατικές έριδες ξεκίνησαν πριν ακόμη ξεκινήσει να υπάρχει Ελληνικό κράτος, οι δικοί μας μάλωναν για το μοίρασμα των δανείων τη στιγμή που ο Ιμπραήμ κατάκαιγε τη Πελοπόννησο και αν δεν ήταν ο στόλος των ξένων στο Ναβαρίνο, κακά τα ψέματα, η επανάσταση θα είχε τελειώσει εκεί. Ακολούθησαν ο Τρικούπης με τον Δηληγιάννη, ο Βενιζέλος με τον Βασιλιά και, τέλος, ο τραγικός Εμφύλιος πόλεμος που ταλανίζει ακόμη και σήμερα την πατρίδα μας. -Φιλοπατρία και αρνησιπατρία σχοινοβατούν σήμερα εκρηκτικά και επικίνδυνα; Δεν ανησυχώ ιδιαίτερα αγαπητέ κύριε Κιούση. Έχει συμβεί πολλάκις με άλλα ονόματα βέβαια, ας μην λησμονούμε τους Γερμανοσοβιάδες και τους Εαμβούλγαρους που κυριάρχησαν ολόκληρη την δεκαετία του 1940. Μάλλον οφείλεται στο μεσογειακό μας ταμπεραμέντο. Και στην άγνοιά μας βέβαια.

-Στα συλλαλητήρια για τη Μακεδονία πήγατε;

Πήγα, ναι. Μα όχι τόσο για το όνομα. Εμένα προσωπικά, και ως Βορειοελλαδίτη αν θέλετε, με ενόχλησε η εθνική «μακεδονική» ταυτότητα που ασφαλώς κρύβει αλυτρωτικές τάσεις και, κυρίως, η «μακεδονική» γλώσσα, ανύπαρκτη επισήμως αφού είναι κατά 80% Βουλγαρικά στα οποία ο Τίτο για δικούς του, πολιτικούς λόγους, πρόσθεσε κάποια Σερβοκροατικά και τέλος, μετά το 1992, προστέθηκαν και ολίγα Αλβανικά για να κατευνάσουν την αλβανική μειονότητα που είναι το ένα τρίτο του πληθυσμού, ίσως και περισσότερο. Ένα συνονθύλευμα δηλαδή που δημιουργήθηκε επίπλαστα.

-Να υποθέσουμε πως θα ολοκληρωθεί η σειρά «Λιανοκέρια...» ως τριλογία;

Το τρίτο και τελευταίο μέρος με τίτλο «Συναξάρια της μικρής πατρίδας» θα εκδοθεί και θα κυκλοφορήσει τον Μάρτιο του 2019, βρίσκεται ήδη στο στάδιο της επιμέλειας.